

Дмитро ТИЛПСЬКИЙ, юрист ЮК FCLEX

Нерідко трапляються випадки, коли спори між позивачем та відповідачем розглядаються іноземними судами за межами території України з різних причин (арбітражне застереження, наявність за кордоном материнської компанії тощо). При цьому іноземні суди, застосовуючи забезпечуваль-

ні заходи, мають право накладати арешт на майно іноземної компанії, яке перебуває на території України, або забезпечити позов іншим способом. У зв'язку з цим виникає питання визнання таких забезпечувальних заходів і приведення їх до виконання судами та органами державної влади України.

Визнання рішень іноземних судів регулюється розділом VIII Цивільного процесуального кодексу України. Згідно зі статтею 390 ЦПК України рішення іноземних судів визнаються і виконуються на території України.

На практиці часто виникає питання: чи можуть рішення іноземних судів, якими вживаються заходи забезпечення, наприклад арешт активів, визнаватися в Україні? Більша частина судової практики йде шляхом відмови в задоволенні визнання таких рішень. При цьому головним аргументом судів є те, що такі рі-

▶ ІНОЗЕМНІ СУДИ МАЮТЬ ПРАВО НАКЛАСТИ АРЕШТ НА МАЙНО ІНОЗЕМНОЇ КОМПАНІЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

шення — проміжні і не вирішують спір по суті й остаточно. За логікою судів, стаття 390 ЦПК України під поняттям «рішення іноземних судів» має на увазі тільки рішення по суті спору.

На нашу думку, подібне тлумачення норм законодавства є вузьким і фактично обмежує права заявників. Таким підходом повністю забороняється здійснення забезпечувальних заходів іноземними судами щодо українських підприємств або майна, зареєстрованого на території України. Необхідно звернути увагу, що в Єдиному державному реєстрі судових рішень є також нечисленна практика, в якій такі рішення іноземних судів усе-таки визнаються і виконуються на території України.

Для усунення цієї неточності в законодавстві і приведення судової практики до загального знаменника необхідно внести зміни до статті 390 ЦПК України шляхом уточнення поняття «рішення іноземних судів».

Підводні камені Закону України «Про виконавче провадження»: чи виявилися зміни до закону ефективними на практиці?

Ігор КОНОПКА, юрист ЮК FCLEX

Протягом 2014—2015 років до Закону України «Про виконавче провадження» зміни вносилися дев'ять разів (не беручи до уваги ті, що пов'язані з «диктаторським законами»). Однак змістовними можна назвати лише такі:

1. Прокурор отримав право вступу у виконавче провадження, відкрите не за його заявою, у разі представництва інтересів у відповідній справі. Зазначене право мало б стати для стягувача/боржника додатковою гарантією виконання рішення, однак на практиці ця зміна не вплинула на загальну неефективність виконавчих проваджень.

2. Збільшився розмір винагороди державного виконавця за сумнівне виконання ним своїх обов'язків під час проведення виконавчих дій (у справах майнового характеру — у п'ять разів), водночас оскільки своєчасне та повне виконання судових рішень — велика рідкість, то й винагорода — явище нечасте.

3. Накладення арешту на кошти протягом одного дня з моменту їх виявлення та запровадження перевірок майнового стану боржника — зазначені зміни справді мають певний позитивний ефект, адже дають можливість оперативніше застосовувати заходи примусового виконання судових рішень.

Щодо Національного агентства, на яке покладено виконання

▶ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ВИКОНАВЦІВ ВИКЛЮЧЕННЯ ЗАЗНАЧЕНОЇ КАТЕГОРІЇ СПРАВ НЕ МАТИМЕ ЗНАЧНОГО ЕФЕКТУ

рішень судів у кримінальних провадженнях про конфіскацію, спеціальну конфіскацію майна, арешт майна та рішення судів про стягнення активів у дохід держави, безумовно, можна стверджувати, що створення такого органу призведе до ефективнішого виконання відповідних рішень. При цьому для державних виконавців виключення зазначеної категорії справ з їхньої компетенції не матиме значного ефекту, адже, за даними статистики, на їхні плечі припадає понад сто проваджень на місяць.

Необхідно наголосити, що незначна увага законодавця до питань виконавчого провадження спричинила внесення наприкінці 2015 року Президентом України трьох законопроектів, спрямованих на проведення реформи у цій сфері, зокрема запровадження інституту приватних виконавців. 23 березня цього року два із запропонованих проектів (№ 2506а та № 2507а) були підготовлені до другого читання і, ймовірно, будуть прийняті в цілому вже найближчим часом.